



Henryk Tomaszewski, *Symfonia pastoralna (Pastoraalisinfonia)*, ranskalainen elokuva, 1947

Puolalaiset elokuvajulisteet

Pitkään vallalla ollut näkemys siitä, että valtiotalon taide olisi eräänlaista poliittista kritiikkiä ja kaipuuta vapauteen, alkaa väistyä. Nykyään huomio kiinnittyy ensisijaisesti materiaaliin lähtökohtiin, toisaalta välineiden puutteeseen tai huonoon laatuun, kuten Marjatta Itkonen tämän numeron teema-artikkelissaan toteaa. Toisaalta taas näkökulma kohdistuu vapauteen markkinatalouden kilpailusta ja turvattuun sosialistiseen elantoon. Voisikin väittää, että tällaisissa oloissa tuloksena on varsin puhdasta taidetta. Joitakin yleisiä teemoja kuitenkin voidaan havainnoida.

Fontista tulee osa visuaalista kuvaa ja se on usein myös piirretty, kuten esimerkiksi Tomaszewskin *Symfonia pastoralnassa* (1947), Cieślęwiczin *Katastrofassa* (1961) tai Młodożeniecin *Blue velvetissä* (1987; ks. tämän numeron kansikuva).

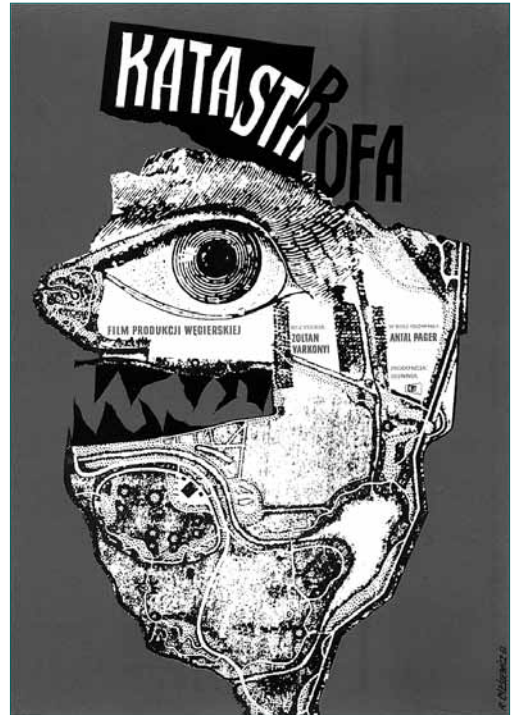
Toisena koulukuntaa merkittävästi leimaavana piirteenä voidaan pitää irtonaisten ruumiinosien käsittelyä, jotka tuovat oman, oudon, jopa mystisen tai häiritsevän olemuksensa mukaan julisteen sanomaan. Irtonaisia käsiä, jalkoja ja ennen kaikkea päitä seikkailee jo mainituissa Tomaszewskin *Symfonia pastoralnassa* (1947), Cieślęwiczin *Ludzie i wilkissä* (1959) tai Lenican *Casanovassa* (1981).

Puolalaisen julistetaitteen juuret graafisessa taiteessa, erityisesti saksalaisten valokuvamontaasitaitelijoiden John Heartfieldin ja Georg Groszin vaikutus Tomaszewskiin ja hänen kauttaan koko koulukuntaan näkyvät ekspressiivisessä graafisessa suunnittelussa ja montaaitekniiikan hyödyntämisessä. Kuvaavia esimerkkejä ovat mm. Starowieyskin *Teresa Desqueyroux* (1964) tai Cieślęwiczin *L'Attentat*

(1972). Graafista irrotteltua puolestaan välittää Wasilewskin *Trzy kobiety* (1978).

Merkittävänä tyyppiipiirteenä puolalaisen elokuvajulisteen koulukunnan töissä voidaan pitää niiden tulkinnallisuutta: tavoitteena ei ole tarjota tirkistysreikää elokuvan konkreettisiin otoksiin tai päähenkilöiden elämään, vaan viedä eteenpäin taitelijan tulkintaa elokuvan mielenmaisemasta.

Värivedoksia edellä mainituista ja monista muista puolalaisista elokuvajulisteista löytyy mm. osoitteesta www.cinemaposters.com.



Roman Cieślęwicz, *Katastrofa* (*Katastrofi*), unkarilainen elokuva, 1961



Roman Ciesiewicz, *Ludzie i wilki (Ihmisiä ja susia)*,
italialais-ranskalainen elokuva, 1959



Jan Lenica, *Casanova*, italialainen elokuva, 1981



Mieczysław Wasilewski, *Trzy kobiety (Kolme naista)*,
amerikkalainen elokuva, 1978



Franciszek Starowieyski, *Teresa Desqueyroux*, ranskalainen elokuva, 1964

